

**NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV**

**ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE
V BRNĚ**

Městský úřad Břeclav Danuše Trubačová		Číslo dop.: 12P 509/2020
Č.j.: MUBR 12P 509/2020	Došlo dne: 17. 07. 2020	Zpracovatel: kop.
Počet list, příloh/počet listů: 8	Počet a druh nelistinných příloh: 1	Ukládací znak: 600/11

S00RP00UP05S

Městský úřad Břeclav
Odbor stavební a životního prostředí
Náměstí T. G. Masaryka 42/3
690 81 Břeclav

Váš dopis č./spis.zn: MUBR 96553/2020
MUBR-S 96354/2020/Ž/Ko

Ze dne/doručeno dne: 08. 07. 2020/17. 07. 2020

Naše č.j.: NPU-371/55253/2020

Vyřizuje: Matulíková Zoja/ 137

Spisový znak: 820.4

Brno 10. 08. 2020

Podivín, okres Břeclav, kraj Jihomoravský, č. parcely 690, socha sv. Jana Nepomuckého, kulturní památka, rejstř. č. ÚSKP – 37284/7-1652. Restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého.

Písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče k žádosti podle § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Předmět žádosti:

„Restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého.“

Přílohy žádosti:

„Restaurátorský průzkum a záměr. Podivín (okres Břeclav), socha sv. Jana Nepomuckého.“

Zpracovatel: František Pavůček, Nejdek 51, 691 44 Lednice na Moravě.

Datum zpracování: 14. 2. 2020

Popis zamýšlených prací:

V rámci obnovy uvažuje restaurátor s následujícím postupem, cituji: „Před zahájením a v průběhu prací, bude prováděna fotografická dokumentace, která bude mapovat průběh prací a stane se základem restaurátorské zprávy. U sochy bude povrch kamene povrchově očištěn od polétavých depozit, biologického napadení a tmavých uhlikatých krust. Čištění bude probíhat na základě zkoušek na nepohledových stranách. Zkoušky budou představovat mokrou i suchou cestu. Na základě vyhodnocení těchto zkoušek pak bude vybrána přiměřená metoda čištění, která bude probíhat šetrnými technikami se zaměřením na odlišnou charakteristiku daných problémů na jednotlivých partiích. Technologie bude navržena tak, aby nebyly rozrušeny pojivové struktury kamenného materiálu a zároveň byla respektována historická patina stáří. Čištění bude probíhat mokrou cestou, případně párou do té míry, aby došlo k odstranění biologického napadení a tmavých uhlikatých krust, ale zároveň nedošlo k destrukci kamenného materiálu. K dočištění biologického napadení dojde chemickou cestou, za použití speciálních přípravků určených pro restaurování. Dočištění tmavých uhlikatých krust se provede mechanicky pomocí kartáčků se středně tuhými umělými štětinami. V případě nálezu zbytků polychromie budou odebrány vzorky k provedení mikronábrusů a dalšího laboratorního průzkumu barevných vrstev s cílem prověření složení a původnosti nálezů. Podstavec je vzhledem k silně degradovaným druhotně použitým materiálům nutné celoplošně očistit na zděné jádro, se zachováním případných nálezů původních omítkových

vrstev. Narušený kámen sochy bude zpevněn konsolidačními prostředky na bázi organokřemičitanů. Bude se jednat o místa s narušenými pojivovými vazbami mezi jednotlivými zrny horniny, kdy dochází k povrchovému sprašování. Praskliny budou injektovány. U sochy bude plastická rekonstrukce podřízena typu horniny a stupni její degradace. Nové tmely budou řešeny tak, aby se svojí strukturou, texturou i barevností co nejvíce přibližovaly okolnímu materiálu. Plastická rekonstrukce bude aplikována na předem očištěná a zpevněná místa. Tmely budou nanесeny tam, kde chybějící či opravovaná část má vliv na celkovou výtvarnou jednotu díla. U podstavce bude proveden detailní kresebný návrh omítaného tvaru a ten bude předán k odsouhlasení zástupci NPÚ ÚOP v Brně. Následně bude provedeno omítnutí podstavce. Na očištěný cihlový povrch bude nejdříve aplikován trasový přednástřík. Poté bude položena nová hranatá bobrovková krytina ve dvou řadách. Dále bude zdivo omítnuto trasvápennou jádrovou omítkou 0-4 mm a trasvápennou jádrovou omítkou 0-2 mm. Finální povrch bude zatažen dřevem. U sochy budou barevnou retuší řešeny nově doplněné partie a doplňky z předchozího opravného zásahu z důvodu optického sjednocení nově doplněných částí s okolím. Barevná retuš bude lokálně nanášena opakovaně v jednotlivých lazurách, tak aby nedošlo kužavření podkladu. Omítka podstavce bude natřena vápenným nátěrem v odstínu lomené bílé. Konzola a lucerna budou očištěny, ošetřeny inhibitorem koroze a opatřeny grafitovým nátěrem. Svatozář bude vyzlacena 24 karátovým plátkovým zlatem, pokládaným na mixtion. Socha i podstavec budou opatřeny vápennou lazurou. Součástí povrchové úpravy se stane i ošetření památky biocidním přípravkem, který působí jako prevence. Hydrofobizační prostředek nebude aplikován.“

Charakteristika věci:

Socha světce v životní velikosti umístěna na odstupňovaný plintus. Světec je oděn v kanovnické roucho, rozvlněné esovitým pohybem. Obě ruce drží na hrudi kříž (dříve levá ruka vztyčena ukazujíc nahoru). Hlava s biretem je lemována obroučkou s hvězdami. Na boční (pohledově levé) straně plintu: AD 1724. Mohutný, ve spodní části konvexně vyduťtý čtyřboký sokl je umístěn na čtvercovou dvoustupňovou základnu. Na přední straně umístěno rameno se svítilnou. Sokl je ukončen vyloženou římsou (původně bohatě profilovanou) krytou bobrovkou.

Současný stav poznání dotčených chráněných kulturně historických hodnot:

Velmi kvalitní sochařská práce z r. 1724 je výrazným výtvarným prvkem oživujícím přilehlé prostranství.

Technický stav věci:

Na základě vizuálního průzkumu je možno konstatovat že architektura podstavce je výrazně poškozená. „Vápenocementová omítka se na mnoha místech rozpadá. Na dotek je patrné odtržení celých omítkových ploch od zděného jádra. Modelace omítek posledního opravného zásahu je zjednodušená a nesprávně tvarově provedená. Nesprávně použitá bobrovková krytina se segmentovým řezem, místo původního hranatého tvaru, je uvolněná. Odstupňovaná podnož pod sochou má omítku opadanou a odkrývá zděné jádro pro pronikání srážkové vody. Materiál sochy, ze kterého je dílo vytvořeno, je z hlavní původní části kompaktní sedimentární hornina s mušlovými zrny. Jedná se s největší pravděpodobností o mušlový vápenec litavského typu, který vyniká svojí dobrou opracovatelností a zároveň dokáže udržet i detail. Dále je socha tvořena z podstatné části doplňky z umělého kamene, které jsou v současné době po omytí sjednocujícího nátěru nápadně svojí tmavou barvou a výraznou pórovitostí. Jedná se především o hlavu, ruce a kříž. Na povrchu modelace jsou viditelné plošky tmavých tmelů. Modelace sochy je lokálně popraskaná a místy drobné části odpadlé. Narušení ztrátou modelace je patrné především v drapérii krajky. Kovaná

konzola s lampou vykazuje počínající korozi. Zlacená svatozář vykazuje známky znečištění. Zlacený povrch nemá lesk pravděpodobně počínající ztrátou povrchové zlaté vrstvy. Povrch památky je znečištěn lišejníky, mechem a usazeninami atmosférických nečistot. Biologické organizmy podporují vlhkostní režim a svým kořenovým systémem pronikají do hmoty kamene. Tím lokálně narušují jeho pojivové vlastnosti. Barevná povrchová úprava podstavce v podobě bílého základního nátěru a červených ploch je nepůvodní. Socha je pokryta, především v dešťových stínech, plochami nátěru sjednocující patiny, která je tmavější oproti barvě původního kamene, která místy světleji prosvítá. Při detailní prohlídce nebyly pod tímto nátěrem nalezeny zbytky historické polychromie.“

Národní památkový ústav na základě znalosti situace konstatuje, že zamýšlené práce nejsou v rozporu se zájmem ochrany výše uvedených kulturně historických hodnot tzn., že souhlasíme se zahájením restaurátorským prací ve výše uvedeném rozsahu za těchto podmínek:

1. Práce budou, v souladu s platnou legislativou, provedeny držitelem příslušného povolení MK ČR pro restaurování.
2. Práce budou v jejich průběhu řádně dokumentovány a vlastník bude po dohodě s restaurátorem a orgánem státní památkové péče svolávat dle povahy prací kontrolní prohlídky.
3. Ukončení akce proběhne v rámci komisionálního předávacího řízení za přítomnosti zástupce vlastníka památky, zástupce orgánu státní památkové péče, zástupce NPÚ, ÚOP v Brně a dodavatele prací.
4. V rámci předávacího řízení bude zástupci vlastníka a NPÚ, ÚOP v Brně odevzdán originál závěrečné restaurátorské zprávy.

Zdůvodnění:

V případě výše uvedeného sochy sv. Jana Nepomuckého jde o kulturní památku ve smyslu zákona č. 20/87 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, a proto je nutné postupovat ve smyslu platné legislativy.

Ad 1) Požadavek na provádění prací odbornými restaurátorskými kapacitami plyne z výše uvedeného zákona, § 14a, a souvisí s charakterem kulturní památky – jde o figurální sochařské dílo, tudíž o dílo výtvarné.

Ad 2) Dokumentační povinnost rovněž plyne z platných zákonných norem, zejména z § 10 vyhlášky 66/88 Sb., žádoucí je zcela průkazná dokumentace, kupříkladu dle Metodického listu NPÚ – Struktura a náležitosti restaurátorských zpráv č. 4/2006. Požadavek na svolávání kontrolních prohlídek má oporu v zákoně, zejména v § 29 a 32, kde je stanoven odborný dohled odborné organizace a dohled orgánu státní památkové péče. Zároveň plyne z povahy věci, že případné dílčí usměrnění – upřesnění může být uplatněno pouze v přítomnosti dotčených stran. Kontrolní prohlídky lze považovat za jeden ze základních mechanismů účinného dohledu všech složek státní památkové péče ve smyslu platné legislativy.

Ad 3) Požadavek na komisionální předávací řízení plyne z potřeby zjištění, zda byly práce ukončeny ve smyslu platného závazného stanoviska (rozhodnutí). Vzhledem ke skutečnosti, že přijímajícím je vesměs laická osoba, je žádoucí odborné posouzení, včetně doporučení k převzetí díla, či naopak upozornění na případné nedodělky a nedostatky. Toto posouzení může být též chápáno jako součást kompenzace vlastníkovi památky a zvýšení jeho právních jistot. Přítomnost orgánu státní památkové péče je žádoucí, aby v případě sporů mohl být zajištěn další postup ve prospěch zachování hodnot kulturní památky.

Ad 4) Požadavek na odevzdání Závěrečné restaurátorské zprávy vlastníkov a zástupci odborné organizace státní památkové péče má oporu v odst. 9 § 14 výše uvedeného zákona.

Další doporučení:

Doporučujeme, aby restaurátorská zpráva byla vypracována dle Metodického listu NPÚ – Struktura a náležitosti restaurátorských zpráv č. 4/2006. Doporučujeme, aby byl restaurátor smluvně zavázán k vedení restaurátorského deníku.

Další doporučení vycházejí z praxe restaurování v rámci památkové péče. Je žádoucí, aby závěrečná restaurátorská zpráva byla zcela průkazná a měla náležitou vypovídací hodnotu. Restaurátorská zpráva je totiž svou povahou historickým pramenem k památce (dílu) před restaurátorským zákrokem a sumarizuje provedené práce včetně záznamu použitých technologií. Vhodným vodítkem pro její zpracování je výše uvedený Metodický list NPÚ 4/2006. Vedení restaurátorského deníku umožňuje následnou kontrolu průběhu prací, zejména v případě nutnosti jejich zpětného prověření, zvláště technologie a technologických lhůt.

Dovolujeme si Vás požádat o zaslání závazného stanoviska ihned po jeho vydání, a to z důvodu nezbytné znalosti jeho výroku pro další sledování akce v souladu se zákonem o státní památkové péči.

S pozdravem

Mgr. Bc. Tomáš Vícha
vedoucí odboru péče o památkový fond

